

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ КОРІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Викладено результати зоотехнічної оцінки молочної продуктивності та відтворювальної здатності корів різних генотипів червоно-рябої молочної породи.

Надій, жир, відтворювальна здатність, генотипи, кровність

Одним із важливих факторів на сучасному етапі інтенсифікації галузі тваринництва є селекційно-племінна робота, спрямована на удосконалення, підвищення потенціалу існуючих і створення нових порід тварин з високими продуктивними і технологічними якостями для їхнього ефективного використання в умовах промислової технології, годівлі, утримання та виробничої експлуатації.

При удосконаленні вітчизняних порід худоби шляхом схрещування з голштинською передбачають насамперед підвищення молочної продуктивності. Для успішного ведення селекційної роботи необхідне дослідження найкращих поєднань і всебічне вивчення молочної продуктивності та відтворювальної здатності отриманих тварин.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводили за матеріалами зоотехнічного і племінного обліку у племзаводах регіону, які було включено у програму створення червоно-рябої молочної породи: ПЗ КСП "Маяк", ДПЗ "Матусово" і ПЗАФ "Маяк" Черкаської області.

Молочну продуктивність оцінювали за загальноприйнятими методиками, враховуючи такі показники, як надій за 305 днів лактації та вміст жиру в молоці. Відтворювальну здатність корів визначали шляхом порівняльної характеристики таких показників: вік плідного осіменіння, вік першого отелення, міжотельний період, сухостійний та сервіс-період.

Умови утримання, годівлі та догляду в господарствах були аналогічними, що сприяло виявленню генетичних відмінностей тварин з різною спадковістю голштинської породи.

Біометричну обробку проводили за методиками М.О. Плохинського (1969) і Є.К. Меркур'євою (1983) з використанням комп'ютера.

Результати досліджень. Аналіз даних показав, що корови червоно-рябої молочної породи характеризуються неоднаковими показниками молочної продуктивності (табл. 1). Так у племзаводі агрофірми "Маяк" надій корів першого покоління ($F_1 = 1/2Cv \times 1/2 \text{ ЧРГ}$) за першу лактацію становив $4648 \pm 140,04$ кг ($Cv=18,0$) молока жирністю $3,82 \pm 0,04\%$ ($Cv=5,73$), що на 223 кг і на 0,06% більше, ніж у цих тварин за третю лактацію. Від $3/4$ -кровних корів за третю лактацію одержано $5015 \pm 127,1$ кг молока ($Cv=25,4$) жирністю $3,74 \pm 0,03\%$ ($Cv=7,1$), що на 590 і 187 кг молока більше, ніж у $1/2$ - і $5/8$ -кровних тварин за цю саму лактацію.

Аналіз молочної продуктивності корів стада ДПЗ "Матусово" показав, що найвищі показники надою і вмісту жиру в молоці тварин першого покоління F_1 за першу лактацію були $4541 \pm 42,9$ кг ($Cv=18,3$) і $3,78 \pm 0,01\%$ ($Cv=3,21$), за другу — відповідно $4749 \pm 52,8$ кг ($Cv=19,7$) і $3,78 \pm 0,01\%$ ($Cv=4,2$) і за третю — $4928 \pm 59,2$ кг ($Cv=19,6$) і $3,78 \pm 0,01\%$ ($Cv=3,8$).

Молочна продуктивність стада племзаводу КСП "Маяк" значно нижча, ніж у корів вищезгаданих господарств. У даному господарстві найкращі показники мають за першу лактацію $1/2$ -кровні корови, надій яких становив $4113 \pm 104,5$ кг ($Cv=32,6$) із вмістом жиру в молоці $3,83 \pm 0,03\%$ ($Cv=10,5$) і за третю лактацію корови генотипу $3/8C \times 5/8 \text{ ЧРГ}$ мали надій $2851 \pm 440,8$ кг із вмістом жиру $3,70 \pm 0,06\%$.

Стадо ДПЗ "Матусово" відзначалося нижчими показниками різноманітності ознак (σ і Cv) за надоєм і вмістом жиру в молоці порівняно із стадами племзаводів АФ "Маяк" і КСП "Маяк".

За результатами проведених досліджень (табл. 2) корови червоно-рябої молочної породи характеризуються неоднаковими показниками відтворювальної здатності. В умовах племзаводу АФ "Маяк" вік плідного осіменіння корів генотипу $1/2 C \times 1/2 \text{ ЧРГ}$ становить $505 \pm 26,8$ дня, що на 89 днів менше, ніж генотипу $1/4 C \times 3/4 \text{ ЧРГ}$. Тривалість міжотельного періоду — 415–420 днів та сервіс-періоду — 105–128 днів, що трохи більше, ніж у стадах корів ДПЗ "Матусово" і ПЗ КСП "Маяк". Збільшення тривалості

1. Молочна продуктивність корів різних генотипів

Умовна частка крові за голштин-ном	Лактація																				
	перша						друга						третьа								
	надій, кг		жир, кг		жир, кг		надій, кг		жир, кг		жир, кг		надій, кг		жир, кг		жир, кг				
	п	М±m	σ	Сv	М±m	σ	Сv	п	М±m	σ	Сv	М±m	σ	Сv	п	М±m	σ	Сv			
ПЗ АФ "Маяк"																					
1/2	36	4648±140	840	18,0	3,82±0,04	0,22	5,73	30	4194±194	887	21,1	3,75±0,04	0,21	5,46	28	4425±193	1018	23,0	3,76±0,03	0,16	4,32
5/8	116	4466±114	1232	27,6	3,72±0,02	0,25	6,74	100	4732±119	1185	25,4	3,70±0,03	0,27	7,35	71	4828±136	1145	23,7	3,67±0,03	0,23	6,12
3/4	234	4677±78	1197	25,6	3,67±0,02	0,26	7,1	181	4706±83	1116	23,7	3,69±0,02	0,30	8,20	101	5015±127	1277	25,4	3,74±0,03	0,27	7,10
ДПЗ "Матусово"																					
1/2	378	4541±43	834	18,3	3,78±0,01	0,12	3,21	317	4746±53	940	19,7	3,76±0,01	0,16	4,20	270	4928±59	972	19,6	3,78±0,01	0,15	3,80
5/8	27	4324±66	861	19,9	3,77±0,02	0,09	2,29	17	4198±162	670,4	15,9	3,79±0,03	0,12	3,00	11	4266±231	766	17,9	3,74±0,06	0,18	4,90
3/4	214	4400±63	920	20,9	3,74±0,01	0,12	3,25	148	4727±72	881	18,6	3,76±0,01	0,15	3,92	109	4787±88	921	19,2	3,81±0,02	0,18	4,80
ПЗ КСЛ "Маяк"																					
1/2	165	4113±105	1343	32,6	3,83±0,03	0,4	10,55	112	3406±117	1234	36,2	3,78±0,02	0,16	4,20	23	2580±151	725	28,1	3,78±0,03	0,02	0,43
5/8	34	3358±195	1137	33,8	3,8±0,05	0,29	7,63	19	3419±258	1125	32,9	3,81±0,05	0,23	6,11	4	2851±447	893	31,4	3,70±0,06	0,11	3,07
3/4	258	3562±83	1329	37,3	3,81±0,03	0,4	10,6	153	3293±105	1295	39,4	3,82±0,03	0,32	8,38	34	2615±124	719	27,5	3,76±0,02	0,09	2,33

2. Відтворювальна здатність корів ($M \pm m$)

Генотип	<i>n</i>	Вік плідного осіменіння, дні	Вік першого отелення, дні	МОП, дні	Сухостійний період, дні	Сервіс-період, дні
<i>ПЗ АФ "Маяк"</i>						
1/2 С + 1/2 Г	33	505±26,8	792±13,1	418±14,30	66±7,27	105±13,9
1/4 С + 3/4 Г	232	594±19,7	879±18,0	420±6,97	73±2,96	136±9,14
3/8 С + 5/8 Г	112	567±23,5	852±9,1	415±8,96	73±3,83	128±8,34
<i>ДПЗ "Матусово"</i>						
1/2 С + 1/2 Г	333	558±19,2	843±14,1	369±3,15	61±0,86	82±3,26
3/8 С + 5/8 Г	25	580±25,3	864±24,0	355±10,01	58±1,85	57±7,47
1/4 С + 3/4 Г	208	566±22,7	852±17,0	368±4,7	61±1,19	90±4,83
<i>ПЗ КСП "Маяк"</i>						
1/2 С + 1/2 Г	164	513±18,9	798±2,08	414±8,32	67±8,29	89±11,0
3/8 С + 5/8 Г	34	487±20,3	771±4,42	403±19,1	70±3,91	58±6,25
1/4 С + 3/4 Г	256	525±24,8	810±13,0	399±7,6	63±7,24	101±12,9

сервіс-періоду молочних корів може призвести до деяких втрат молока у зв'язку з днями безпліддя.

Аналіз відтворювальної здатності корів у стадах ДПЗ "Матусово" показав, що у тварин різних генотипів істотної різниці у показниках міжотельного та сухостійного періодів не відмічено. У стаді племзаводу КСП "Маяк" у 5/8-кровних тварин вік першого отелення — 771±4,4 дня, сервіс-період — 58±6,25 дня, що є дещо кращими показниками, ніж у 1/2- і 3/4-кровних тварин, відповідно на 26 і 38 і 31 і 43 дні.

Висновки. Високі показники молочної продуктивності одержано у тварин української червоно-рябої породи різних генотипів. У ДПЗ "Матусово" і ПЗ КСП "Маяк" у 5/8-кровних тварин отримано трохи нижчі надої, що не зовсім відповідає очікуваним результатам. Це явище зумовлене недостатньою технологією виховування висококровних за голштинською породою телиць та невідповідністю рівня годівлі корів для повної реалізації генетичного потенціалу.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Молочная продуктивность и воспроизводительная способность коров разных генотипов украинской красно-пестрой молочной породы. Л.В. Ковтун, И.З. Сирацкий. Институт разведения и генетики животных УААН.

Резюме. *Изложены результаты зоотехнической оценки молочной продуктивности и воспроизводительной способности коров разных генотипов красно-пестрой молочной породы.*

Milk production and reproductive ability of cows of different genotypes of Ukrainian red-and-white dairy breed. *Z.V. Kovtun, Yo.Z. Siratskiy.*
The Institute of animal breeding and genetics UAAS.

Summary. *The results of zootechnical estimation of milk performance and reproductive ability of cows of different genotypes of red-and-white dairy breed was stated.*

УДК 636.22/.28.082.262

М.М. КОЛТА

ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПРИКАРПАТТЯ

Викладено результати вивчення продуктивних і племінних особливостей корів української червоно-рябої молочної породи стосовно оцінюваних бугаїв-плідників та ліній у племзаводі «Нива» Стрийського району Львівської області. При оцінці бугаїв-плідників за якістю потомства встановлено, що високу молочну продуктивність отримали від семи дочок бугая-плідника Тексел 104, надій яких становив 4746 кг молока та 180,6 кг молочного жиру, або відповідно на 15,1% і 12,5% більше від середнього показника у стаді.

Порода, молочна продуктивність, лактація, бугаї-плідники, відтворювальна здатність

Важливим резервом розвитку молочного скотарства є збільшення виробництва і поліпшення якості молока з використанням селекційного матеріалу зарубіжних країн.

У післявоєнний період висунуто низку різних міркувань щодо шляхів поліпшення племінних та продуктивних якостей великої рогатої худоби у гірських та передгірських районах північно-східних Карпат Львівщини. Спочатку основним методом розведення було прийнято чистопородне і поглинальне схрещування